

Skandias plånboksindex

Juni 2017

skandia:

Hushållens optimism på ny rekordnivå

Skandias Plånboksindex visar att hushållens optimism når en ny rekordnivå. Trots det släpper inte sparviljan – en gäckande oro för framtiden gör att många vägrar lätta på plånboken. Istället prioriteras långsiktigt sparande som rustar hushållen inför sämre tider – klokt menar Skandias sparekonom Maria Landeborn.

Skandias Plånboksindex, som görs i samarbete med Kantar Sifo, kombinerar hushållens optimism kring den egna ekonomin med sparviljan, det vill säga benägenheten att amortera, spara på banken, i fonder eller aktier.

Alltsedan förra sommaren, då amorteringskravets effekter började slå igenom har hushållens sparvilja varit påtagligt hög. Parallellt har vi kunnat konstatera att optimismen kring den egna ekonomin stadigt ökat. Fortsatt låga räntor, sjunkande arbetslöshet, stigande börs och bostadspriser samt en allt starkare konjunktur bidrar sannolikt till att allt fler ser ljus på framtiden.

En naturlig konsekvens av en ökad optimism brukar vara att hushållen unnar sig att öppna plånboken och konsumera, men den effekten har uteblivit det senaste året. Siffrorna för kvartal två förstärker den bilden – trots att optimismen är den högsta sedan mätningarna började 2013 ökar sparviljan.

Riksbankens minusränta, som är menad att få en stimulerande effekt på hushållens konsumtion, fungerar inte längre som avsett. Det kan finnas flera anledningar till det. Till att börja med går det att tolka Riksbankens fortsatta stimulanser trots högkonjunkturen som att något inte står rätt till i ekonomin. Förr eller senare kommer också Riksbanken

att börja strama åt genom att höja räntan och det kommer framför allt att märkas i plånboken via boräntan för många hushåll. Att spara redan nu kan vara ett sätt att förbereda sig på såväl högre räntor som högre amorteringskrav.

Men det är också så att många människor har fått det bättre ekonomiskt de senaste åren på flera sätt. Rekordlåga räntor gör att boendekostnaden är låg. Den borgerliga regeringen genomförde omfattande skattesänkningar som än så länge bara naggats i kanten av den rödgröna regeringens skattehöjningar. Dessutom har reallöneutvecklingen varit god under lång tid. En möjlig orsak till att hushållen väljer att spara kan vara att de redan fått så mycket mer i plånboken de senaste åren att de redan har möjlighet att konsumera det de vill och behöver. Optimismen kring den egna ekonomin gör därför att man hellre ökar sitt sparande och planerar inför framtiden istället för att spendera mer pengar.

Maria Landeborn
Sparekonom

Plånboksindex kvartal två, 2017

Hushållens optimism eller framtidstro mäts regelbundet i olika undersökningar. Likaså finns olika mått på hushållens benägenhet att spara. I Plånboksindex har vi kombinerat dessa två mått för att få en bättre helhetsbild av det privatekonomiska klimatet och för att kunna resonera kring varför hushållen agerar som de gör. Att prioritera sparande kan ses som antingen ett sätt att trygga en osäker och ”farlig” framtid, eller som ett sätt att investera pengar i dag för att få det ännu bättre i morgon.

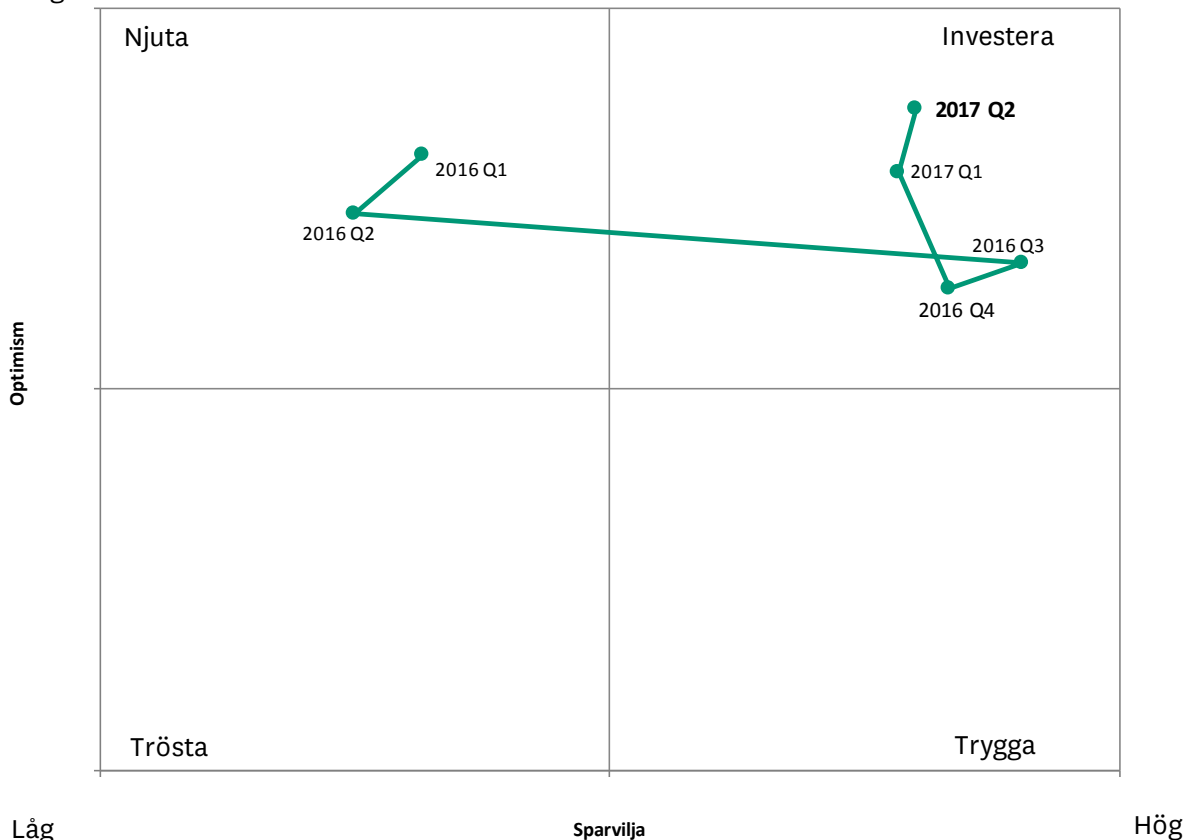
Trots en historiskt hög optimism parat med högkonjunktur så är även hushållens sparvilja hög. Det betyder att hushållen medvetet eller omedvetet rustar för sämre tider, snarare än utnyttjar läget för kortsiktig konsumtion.

Även om Riksbanken kanske skulle vilja att det såg annorlunda ut, så är det positivt att

”Det betyder att hushållen medvetet eller omedvetet rustar inför sämre tider, snarare än utnyttjar läget för kortsiktig konsumtion”

hushållen bygger upp ett sparande inför framtiden. Det handlar både om att klara av sin boendekostnad i form av framtida (högre) räntor och amorteringar, men också om pension och att säkra ett ekonomiskt tryggt liv. Många som har barn som behöver ta sig in på bostadsmarknaden så småningom kommer också att behöva hjälpa till med kapital.

Hög

Låg

Sparvilja

Hög

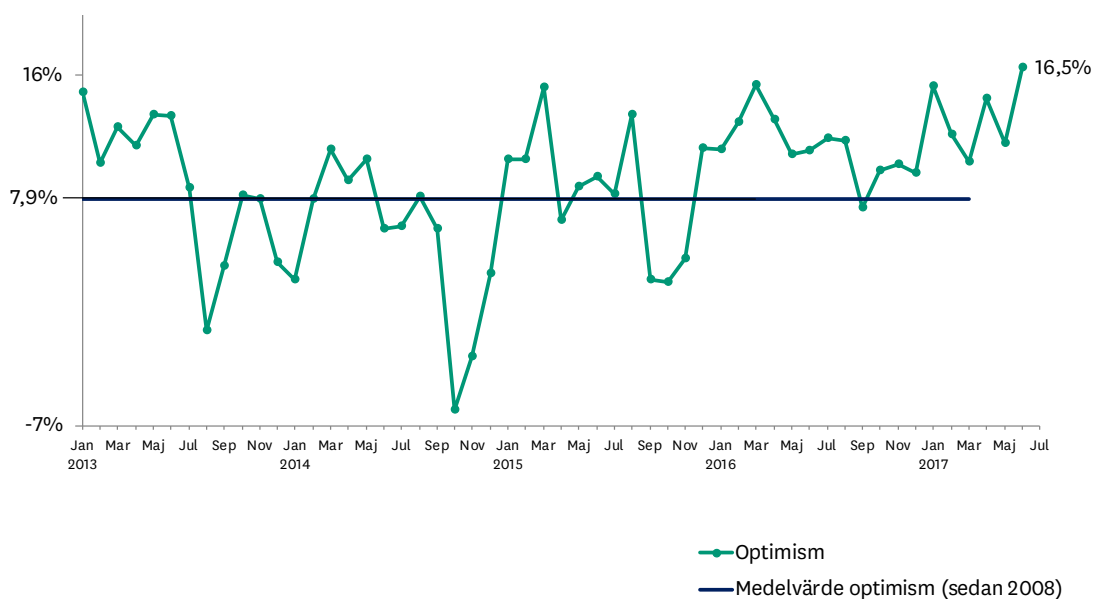
Stark uppåtgående trend för optimismen – rekordhög i juni

Trots en viss variation månad för månad så visar hushållen en uppåtgående trend för optimismen sedan september 2016, där optimismen låg på en nivå strax under den genomsnittliga.

Plånboksindex över tid har pekat på att införandet av amorteringskravet har slagit mot grupper som typiskt sett står inför sitt första bostadsköp, vilket vi såg gav effekt på sparviljan i kvartal tre 2016. Men med en högkonjunktur tillsammans med rekordlåga räntor så ser hushållen optimistiskt

på framtiden, utan att ryckas med in i en konsumtionshets.

Förutom det som sker innanför Sveriges gränser finns också mindre att oroa sig för i världen sedan september 2016 då optimismen vände uppåt. Det amerikanska presidentvalet är över, flera viktiga val i Europa ligger bakom oss och förra årets oro för tillväxten har förbytts i förhoppningar om att tillväxten nu är på väg tillbaka i stora delar av världen.

Föräldrar med barn i skolåldern, singlar i vuxen ålder och boende i tätorter är de grupper som starkast bidrar till en ökad optimism

Att yngre personer i regel har en högre optimism till den egna ekonomin än genomsnittet är i sig inget konstigt i och med att man rimligen har en positiv löneutveckling med tiden. Däremot ser vi att optimismen är särskilt hög i de grupper där också sparbenägenheten är som högst. D.v.s. unga som står inför sitt första bostadsköp och yngre föräldrar och par som sannolikt är på jakt efter ett nytt boende.

Föräldrar med hemmavarande barn i skolåldern är den grupp som starkast bidrar till att optimismen når rekordnivåer under

kvartal två 2017, samtidigt ser vi att personer som ännu inte äger en bostad har en ökande optimism till den egna ekonomin över tid.

Fortsatt låga räntor, stabilare bostadspriser och sjunkande arbetslöshet kan vara faktorer som gör att de här grupperna blivit mer optimistiska.

	Optimism Q2	Diff. optimism Q1-Q2
Föräldrar med barn över 6 år	21,4%	10,6%
Singel 25-64 år	19,2%	7,5%
Tätort	17,1%	5,3%
30-49 år	20,6%	5,1%
Ensamförälder	17,4%	5,0%
Par utan barn	31,1%	4,3%
Äger inte bostad	19,1%	3,8%
15-25 år utan barn och bor hos föräldrar	28,2%	3,7%
15-29 år	31,5%	3,0%
Q2 2017	14,1%	1,5%

**För mer information om Skandias
plånboksindex, vänligen kontakta:**

Maria Landeborn

Sparekonom Skandia

maria.landeborn@skandia.se

08-788 18 81

Twitter: [@marialandeborn](https://twitter.com/marialandeborn)

Appendix: Om studien, frågeformulär och index

Bakgrund och syfte

Med Plånboksindex har vi ambitionen att samla och sprida kunskap om svenskarnas syn på sin privatekonomi. Därigenom skapar vi en arena för att dela med oss av vår expertis om lån, sparande och konsumtion, om psykologin kring ekonomiska frågor och om kloka förhållningssätt till privatekonomi.

Målgrupp

Allmänheten i Sverige, personer i åldern 15 år och äldre.

Metod

Mätningen görs i samarbete med Kantar Sifo. Datainsamling sker den 1-7:e varje månad och varje månads mätning har omfattat ca 1 000 webintervjuer. Totalt har mer än 100 000 intervjuer genomförts. Resultatet har vägts på kön, ålder, region och inkomstgrupp för att spegla målgruppen ovan.

Urvalet dras ur Kantar Sifos onlinepanel:

Panelen har rekryterats representativt över hela landet via telefon och postala utskick. Det finns ingen möjlighet att ansluta sig till panelen utan att först ha blivit kontaktad av Kantar Sifo i anslutning till en undersökning som uppfyller kraven för representativitet. Detta förhindrar i möjligaste mån så kallade proffspanellister från att ansluta sig. Eftersom undersökningen gjordes online så innebär det att personer som inte använder internet inte kommer med i undersökningen.

Appendix: Frågeformulär

1. Om din inkomst sedan skatten är dragen skulle öka så att du får lite mer pengar (ungefär 5 procent mer sedan skatten är dragen) att röra dig med, vad skulle du helst använda dessa pengar till?
2. Om din inkomst istället skulle minska något (ungefär 5 procent mindre sedan skatten är dragen), vad skulle du då i första hand dra in på?
3. Tror du att du under de kommande tolv månaderna kommer att ha mer eller mindre pengar att röra dig med än vad du har nu, eller ungefär som nu?
 1. Mer pengar
 2. Ungefär som nu
 3. Mindre pengar
 4. Tveksam, vet ej

Svarsalternativ till fråga 1 och 2:

Konsumtion

Sparande

1. Möbler, heminredning
2. TV, högtalare, hemmabio etc
3. Mobiltelefon, surfplatta, kamera
4. Nöjestjänster, spel, film etc
5. Maskiner för hushållsarbete, kök och tvätt
6. Bättre bostad
7. Fritidshus
8. Fabriksny bil
9. Begagnad bil
10. Båt
11. Semesterresor
12. Tandläkare, läkarvård, medicin
13. Nya kläder
14. Bättre och godare mat hemma
15. Restaurangbesök, krogen
16. Spara pengarna
17. Köpa aktier eller andra värdepapper
18. Köpa försäkring
19. Betala skulder
20. Gåva till barn/ barnbarn
21. Annat vad?
22. Tveksam, vet ej

Svarsalternativ 2, 3 och 4 till fråga 1 och 2 har uppdaterats i juni 2016 för att bättre stämma överens med samtidens konsumtion. Effekten på tidsserien mellan maj och juni 2016 visade sig främst vara en omflyttning inom konsumtionsalternativen och påverkar därmed inte indexet för sparvilja.

Appendix: Index

Optimism

Andel optimister - andel pessimister =

Andel som svarar Mer pengar – Andel som svarar *Mindre pengar* (på frågan om hur de ser på sin egen ekonomi framöver F3.)

För att komplettera tidsserien bakåt har perioden [januari, 2008] till [mars, 2009] skattats med hjälp av Konjunkturinstitutets Konjunkturbarmeter: Hushåll (Egen ekonomi, bättre - sämre de närmaste 12 mån). Skattningen är baserad på metod för linjär regression.

Sparvilja

Spara mer – spara mindre =

Andel som svarar spara pengarna; köpa aktier eller andra värdepapper; köpa försäkring; betala skulder; gåva till barn/barnbarn (på ”prioriteringsfrågan” F1 (filter* neutrala & positiva till framtiden, se förklaring nedan))

– (Subtraherat med)

Andel som svarar spara pengarna; köpa aktier eller andra värdepapper; köpa försäkring; betala skulder; gåva till barn/barnbarn (på ”dra-ner-på-frågan” F2. (filter* neutrala & pessimistisk till framtiden))

*Filter

Neutrala & positiva till framtiden =

De som svarar Mer pengar; Ungefär som nu; Tveksam, vet ej (på frågan om hur de ser på sin egen ekonomi framöver F3.)

Neutrala & pessimistisk till framtiden =

De som svarar Ungefär som nu; Mindre pengar; Tveksam, vet ej (på frågan om hur de ser på sin egen ekonomi framöver F3.)